

Partnerskabsaftale om fremme af bynatur og biodiversitet i København mellem Københavns Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Københavns Kommune og Danmarks Naturfredningsforening indgår hermed en partnerskabsaftale som har til formål at fremme bynatur og biodiversitet i København.

Prolog

Bierne dør, arter forsvinder, og krisen i forhold til biodiversitet er lige så alvorlig som klimakrisen. Alt viser, at det skal gå stærkt, hvis vi skal vende udviklingen. Derfor kræver det, at vi samarbejder om en fælles indsats, så vi bruger kræfterne sammen på at få byen og borgerne med.

Derfor indgår Danmarks Naturfredningsforening og Københavns Kommune et partnerskab om at vende tilbagegangen for naturen i byen. Et strategisk og struktureret samarbejde for at sikre en højere biodiversitet og større artsrigdom i fremtiden, samt et grønnere København. Et partnerskab, hvor begge parter forpligter sig til at anvende de redskaber, der er til rådighed, for at nå målet og sammen udvikle nye.

Vi kan vende udviklingen. Men det kommer til at kræve hårdt arbejde. Det kommer til at kræve, at vi gør ting anderledes, end vi gør i dag. Det kommer til at kræve, at vi samarbejder – ikke bare med hinanden, men med hele byen og alle de aktører, som har noget at bidrage med. Og at de mange mindre og lokale initiativer og fællesskaber, der arbejder for at skabe mere bynatur og biodiversitet, skaleres op og bredes ud til dækkende aktiviteter, der involverer en stor og bred del af borgerne og byen.

Partnerskabsaftalen mellem Danmarks Naturfredningsforening og Københavns Kommune skal sikre en samlet retning for højere biodiversitet, større artsrigdom og mere og bedre natur i københavnernes hverdag. Det udmøntes i udviklingen af en konkret biodiversitetsstrategi, samt et borgerinddragelsesspor, der har til formål at engagere københavnske borgere i naturpleje, fremme af biodiversitet og forbedring og udbredelse af grønne oaser i byen.

På den ene side vil en positiv forandring af naturens økosystem være et langt sejt træk, hvor resultaterne først for alvor vil kunne ses mange år ude i fremtiden. På den anden side har vi et behov for at vise, at det kan lade sig gøre, og københavnernes skal se og mærke en forandring her og nu.

Vores sigte er, at vi med indsatserne i dette partnerskab gennem løbende resultater lykkes med at rette op på den skade, som vi historisk har forvoldt på naturens økosystem. Vi skal styrke naturen og give plads til andre arter end mennesker. Det kan og bør gå hånd i hånd med god byplanlægning. At passe på naturen, er også at passe godt mennesker, byen og det gode liv for børn, unge, voksne og ældre. Det vil være et partnerskab, der forandrer byen.

Vision

At sikre en samlet retning for højere biodiversitet, større artsrigdom og mere og bedre natur i københavnernes hverdag. Hovedformålet er at vende tilbagegangen af arter i København og at sikre alle københavnere adgang til natur og grønne områder.

Visionen udmøntes af partnerskabet i to hovedspor:

- Udvikling af en biodiversitetsstrategi til politisk vedtagelse i Borgerrepræsentationen. Biodiversitetsstrategien har til formål at skabe en klar ramme og konkrete målsætninger for kommunens arbejde med biodiversitet frem mod 2050. Den udvikles i et borgerinddragelses- og idegenereringsforløb, hvor borgere, ildsjæle og relevante interessenter inddrages i arbejdet med at fastlægge principperne for den langsigtede udvikling af Københavns biodiversitet.
- Et initiativ til flere borgerdrevne initiativer som skal sikre flere naturoplevelser og mere naturlæde til københavnernes samt aktiv deltagelse i byens udformning

Partnerskabets styring og struktur

Den overordnede styring af partnerskabet sker i et samarbejde mellem Økonomiforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen i Københavns Kommune, i samarbejde med DN. Der nedsættes en styregruppe med ansvar for at drive samarbejdet fremad, herunder at inddrage det politiske niveau ved centrale beslutninger.

Formålet er at udvikle en biodiversitetsstrategi med indsatser i relevante forvaltninger og hos eksterne samarbejdspartnere, såsom grundejere, på kort, lang og mellemlang sigt. Der udarbejdes en årlig afrapportering på indsatser, målsætninger og fremdrift til fremlæggelse i Borgerrepræsentationen.

Biodiversitetsstrategien evalueres og udvikles løbende.

Et partnerskab i to hovedspor

Partnerskabet omfatter to hovedspor med det formål at sikre en proces, der kan rumme de mange facetter indenfor bynatur og biodiversitet, politikudvikling og konkret implementering; og som samtidig hurtigst muligt kan få sat gang i en række borgernære initiativer, der skal skabe forbedring af biodiversitet i byen og flere naturoplevelser og større naturlæde.

København har en fantastisk beliggenhed omgivet af det blå hav og den grønne natur. Det er store kvaliteter, som det er vigtigt at bevare og trække ind i byen og give plads til at naturen kan udfolde sig og samtidig sikre borgerne de grønne pusterum. Vi oplever ro, livskvalitet og forbedret fysisk og psykisk sundhed i de grønne omgivelser, alene og sammen med andre. Derfor er det vigtigt at sikre bevarelsen af de grønne områder i byen og dens nærområder nu og fremover, så borgerne har adgang til naturen i byen, i de nye byområder og lige uden for byen.

Spor 1: Udvikling af en biodiversitetsstrategi med visioner og mål

I løbet af det første år skal der udvikles en biodiversitetsstrategi, hvor visioner og ideer udvikles og konkretiseres i samarbejde med københavnere i klare mål, som skal sikre at konkrete handlinger kan indfri visionen.

Der udvikles en vision for, hvordan det gode liv i den grønne og blå by i København skal se ud i 2050 med fokus på bynatur og biodiversitet. Til indfrielse af visionen skal der opstilles en række konkrete delmål med kortere tidshorisonter i 2025, 2030, 2035 mv.

Arbejdet indledes med en idefase, hvor der inviteres til en offentlig dialog, og fx afholdes en idekonkurrence om forslag til at styrke den grønne og den blå natur i byen. Det vil kræve midler til at realisere de vindende forslag. Der kan afholdes en fagligt inspirerende konference med eksempler fra andre storbyer, hvor kommunens medarbejdere er vigtige deltagere. Inspirationen kan samles i en hvidbog og som følge heraf kan udvælges et antal fyrtårnsprojekter til styrkelse af biodiversiteten og det gode grønne liv, som kan realiseres inden for en kortere tidshorisonter.

Samarbejde med eksterne interessenter

En vigtig opgave er at invitere flere aktører med i partnerskabet. I København har vi en række store grundejere, som råder over store jordarealer. Herunder kommunen selv. En lang række af de arealer bidrager kun i meget ringe grad til det grønne økosystem i byen, fordi der er for meget mononatur f.eks. i form af tætklippet græs. Vi skal samle og forpligte relevante aktører med større grønne arealer i byen i et partnerskab om mere vild naturpleje til gavn for biodiversitet, artsrigdom og liv i byen. Konkret skal der udarbejdes nogle principper for arealdrift og naturpleje, som deltagerne skal drive deres arealer efter, og som evt. kan omsættes til en mærkningsordning. Et vigtigt punkt er, at biodiversitetshensyn og varig sikring af eksisterende grønne områder og etablering af nye grønne områder integreres med betydelig vægt i den fremtidige planlægning.

På baggrund af den overordnede vision og de konkrete mål skal de eksisterende politikker, administrationsgrundlag, faglige praksisser og planer gives et serviceeftersyn og det skal drøftes, hvordan barrierer for implementering kan overkommes.

Meget kan blive grønnere, vildere og bidrage til mere biodiversitet og større artsrigdom. Men det kræver, at der sættes en klar retning med den overordnede vision og de konkrete tidsfastsatte mål. Der skal på baggrund heraf udarbejdes en samlet politisk strategi for:

- begrønning af byen, med fokus på infra-natur, natur i det åbne rum,
- krav til ejendomsudviklere ved nybyggeri,
- mere sammenhængende natur og etablering af nye økologiske forbindelser
- sikring af den eksisterende natur og de grønne åndehuller og
- adgang til natur for alle københavnere.
- Et vigtigt led her i er en gennemgang af kommunens politikker og administrationsgrundlag for den fysiske indretning af byen.
- Kommunen vil tilslutte sig relevante programmer og aftaler til fremme af natur og biodiversitet, herunder et stop for fremtidig brug af sprøjtegifte.

- Der skal skabes et redskab til at følge udviklingen i biodiversitet. Fremdrift i implementeringen skal afrapporteres til Borgerrepræsentationen én gang om året.
- Det er et mål, at kommunens politikker og indsatser bliver certificeret efter et ambitiøst system.

Spor 2: Flere borgerdrevne initiativer for fremme af bynatur, naturoplevelser og mere naturlæde til københavnere

Sideløbende med udviklingen af en biodiversitetspolitik, igangsættes et initiativ til fremme af borgerdrevne indsatser for mere natur og biodiversitet i København og en grønnere, sjovere og sundere by. Initiativet startes i efteråret 2020 og løber frem til udgangen af 2023.

Der er et meget stort potentiale i at involvere københavnere mere og understøtte borgerinitiativer, der engagerer folk i at skabe mere og bedre bynatur. Der er masser af eksempler på, at københavnere går sammen om at skabe byhaver, græsningslaug og andre fællesskaber om natur i byen.

Partnerskabet vil arbejde strategisk og struktureret med at få engageret og involveret langt flere københavnere i at skabe mere og bedre bynatur, og i at pleje naturen på en måde, som skaber mere artsrigdom og biodiversitet. Også fordi det kan give stor rekreativ og sundhedsmæssig mening for den enkelte at deltage i lokale begrønningsinitiativer, hvor man både konkret vil opleve at bidrage til løsningen af et af tidens største udfordringer, og indgå i et stærkt lokalt fællesskab.

Det første af mange skridt er taget med en bevilling til at understøtte borgerdrevne naturprojekter i byen på ca. én million kroner i 2020. Ved budgetforhandlingerne i 2021 arbejdes for at følge op med yderligere midler.

I det borgerdrevne spor vil parterne eksempelvis arbejde med:

- At samarbejde om at løfte, skalere og udbrede borgerdrevne naturfællesskaber med opbakning fra byens kommunale grønne kulturhuse, DN København, lokaludvalg og Miljøpunkterne
- Udarbejde et idekatalog over borgernære aktiviteter til fremme af biodiversitet.
- I fællesskab at udpege og finde egnede arealer og steder, hvor borgere kan få ansvaret for at forandre gråt til grønt, drive den eksisterende natur eller blive involveret på anden vis. Det kan fx ske ved at invitere borgerne til at foreslå egnede steder og tiltag.
- Sikre at der er en fælles indgang for borgerne til kommunen, når man vil arbejde med fremme af natur og biodiversitet og fx har behov for en tilladelse eller økonomisk støtte.
- At etablere et overblik over eksisterende initiativer og netværk om bynatur i København
- I fællesskab arrangere aktiviteter om biodiversitet
- Udarbejde information om, hvordan man fremmer biodiversitet på forskellig rumlig skala
- Sammen at drive og formidle mulighederne for at grønne fællesskaber overtager arealplejen på egnede konkrete steder i kommunen

Det er væsentligt, at der sikres et økonomisk grundlag for arbejdet med de borgerdrevne biodiversitetsindsatser, både i opstartsfasen og på længere sigt, som sikrer initiativerne varighed og en forankring blandt kommunens borgere af hensyn til effekterne for biodiversiteten.

Udvikling og implementering

Partnerskabets to hovedspor udvikles og implementeres i fællesskab. I de dele, der vedrører kommunen vil implementeringen af de forskellige spor og konkrete initiativer ledes af den forvaltning, der har hovedkompetencen.

Den samlede koordinering og fremdrift forankres i en tværforvaltningsmæssig styregruppe under ledelse af Økonomiforvaltningen og med deltagelse af DN.

Den politiske ledelse, DN's landsledelse og Formanden for DN København vil mødes efter behov for at drøfte initiativets fremdrift og potentialer.

Danmarks Naturfredningsforening bidrager med ekspertviden og erfaring, netværk og særlige koncepter for bynatur. DN formidler aktivt partnerskabets initiativer og etablerer samarbejde med kulturhuse, lokaludvalg og miljøpunkter om konkrete begrønnings- og biodiversitetsfremmende projekter, hvor borgere, lokale grupperinger og foreninger inddrages.

Underskrevet af

Frank Jensen
Overborgmester
Københavns Kommune

Maria Reumert Gjerding
Præsident
Danmarks Naturfrednings-
forening

Ole Damsgaard
Formand
Danmarks Naturfrednings-
forening
København